

Н. М. Калинюк

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1613-835X>

І. О. Рогальський

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7577-4498>

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ ПРАВОВОЇ ТА ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ

N. M. Kalyniuk, I. O. Rogalskyy

I. Horbachevsky Ternopil National Medical University

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF INTEGRATION OF LEGAL AND PROFESSIONAL-PRACTICAL TRAINING OF FUTURE MEDICAL PROFESSIONALS

Анотація. У статті обґрунтовано концептуальні засади міждисциплінарної інтеграції правової та професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі: наявність ґрунтовних правових знань та вмінь студентів у медичній галузі є об'єктивною основою для формування відповідних професійних компетентностей; оволодіння методологічними правовими знаннями забезпечує ґрунтовну професійно-практичну підготовку з можливістю її постійного поповнення й дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я, а також і в майбутній професійній діяльності; послідовне оволодіння правовими знаннями та вміннями є основою розвитку критичного мислення у майбутніх фахівців медичної галузі і їх професійного розвитку, формуючи їх професійну ідентичність; професійна спрямованість правової підготовки майбутніх фахівців медичної галузі запобігає формуванню лише вузькопрофесійних інтересів, що зумовлює дотримання основних прав людини у сфері охорони здоров'я; необхідність забезпечення неперервності правової підготовки майбутніх фахівців медичної галузі ґрунтується на застосуванні інтегративного підходу для систематизації знань і вмінь майбутніх фахівців медичної галузі у сфері охорони здоров'я; реалізація інтегрованої системи правової та професійно-практичної підготовки формує професійну культуру майбутніх фахівців медичної галузі; аналіз чинного національного законодавства з питань захворювання медичних працівників на коронавірусну хворобу COVID-19. Обґрунтовано ефективність і доцільність застосування технології критичного мислення, що становить педагогічну складову процесу підготовки майбутніх студентів-медиків на засадах міждисциплінарної інтеграції. Доведено, що пролонговане вдосконалення і поєднання правових та професійно-практичних навичок дає підстави для якісної підготовки майбутнього фахівця медичної галузі у медичних закладах вищої освіти.

Ключові слова: концептуальні засади; фахівець медичної галузі; правова підготовка; професійно-практична підготовка; вища освіта.

Abstract. The article substantiates the conceptual principles of interdisciplinary integration of legal and professional-practical training of future medical professionals: the availability of thorough legal knowledge and skills of students in the medical field is an objective basis for the formation of relevant professional competencies; mastering methodological legal knowledge provides in-depth professional and practical training with the possibility of its constant replenishment and observance of human rights in the field of health care, as well as in future professional activities; consistent mastery of legal knowledge and skills is the basis for the development of critical thinking in future medical professionals and their professional development, forming their professional identity; professional orientation of legal training of future medical professionals prevents the formation of only narrow professional interests, which determines the observance of fundamental human rights in the field of health care; the need to ensure continuity of legal training of future medical professionals is based on the application of an integrative approach to systematize the knowledge and skills of future medical professionals in the field of health care; implementation of an integrated system of legal and professional training forms the professional culture of future medical professionals; analysis of the current national legislation on medical workers with coronavirus disease COVID-19. The efficiency and expediency of the application of critical thinking technology, which is a pedagogical component of the process of training future medical students on the basis of interdisciplinary integration, are substantiated. It is proved that the prolonged improvement and combination of legal and professional-practical skills gives grounds for high-quality training of the future specialist in the medical field in medical schools.

Key words: conceptual principles; medical specialist; legal training; professional and practical training; higher education.

Вступ. У сучасних умовах реформування сфери охорони здоров'я, впровадження нових міжнародних стандартів надання медичної допомоги, зростання потреб населення у кваліфікованому медичному обслуговуванні постає нагальна необ-

© Н. М. Калинюк, І. О. Рогальський

хідність формування професійної ідентичності майбутнього фахівця медичної галузі на засадах міждисциплінарної інтеграції. Найбільша потреба виникає у поєднанні знань, вмінь та навичок як у сфері медицини, так і у юриспруденції. Правовідносини у сфері охорони здоров'я витребовують підвищення рівня правової обізнаності учасників правовідносин у медичній сфері. Дисципліна «Медичне право України» є велінням нового часу, що синергійно поєднує в собі нормативно-правову базу, що регулює відносини у сфері охорони здоров'я, вивчає ефективні механізми розуміння і застосування майбутніми фахівцями медичної галузі правових приписів з метою якісного надання медичної допомоги пацієнтам, не забуваючи про гарантії прав та інтересів для медичних працівників. Формування лікаря сучасного типу, що володіє критичним мисленням із високою правовою культурою, є основною метою при викладанні дисципліни «Медичне право України».

Досягнення поставлених цілей є можливим завдяки наближенню теоретичних знань до можливості їх аналізу, систематизації та критичного опрацювання в майбутній професійній діяльності.

Мета статті – розкриття концептуальних засад міждисциплінарної інтеграції під час правової та професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі на прикладі аналізу чинного національного законодавства з питань захворювання медичних працівників на коронавірусну хворобу COVID-19.

Теоретична частина. Проблематику дослідження основних теоретичних засад формування професійної ідентичності, критичного мислення майбутніх фахівців медичної галузі досліджували такі науковці, як А. Вихрущ [13], Н. Волощук [5], Н. Калинюк [2], І. Мельничук [3], Я. Нахаєва [6], О. Пилипишин [8], І. Рогальський [10], Н. Федчишин [11], О. Христенко [12], А. Шульгай [4] та ін. Водночас значний обсяг проведених ними досліджень вказує на необхідність практичного поєднання правової та професійної підготовки майбутніх фахівців медичної галузі на прикладі аналізу чинного національного законодавства з питань захворювання медичних працівників на коронавірусну хворобу COVID-19.

Технологія критичного мислення, що становить педагогічну складову процесу підготовки майбутніх студентів-медиків на засадах міждисциплінарної інтеграції, дасть можливість застосувати студентам інтелектуальні інструменти (аналіз, вибірковість, систематизація) в ході їх роботи. Це забезпечить формулювання питань і проблем чітко

та зрозуміло, збирання й оцінювання необхідної інформації, ефективного доведення до обґрунтованих висновків рішень, перевіряючи їх згідно з відповідними критеріями і стандартами та ін. Найкращим способом формування професійної ідентичності майбутніх фахівців медичної галузі за допомогою розвитку критичного мислення є постановка перед ними завдань щодо необхідності опрацювання чинного законодавства та судової практики у сфері охорони здоров'я у формі постановки практичних запитань і підготовки відповідей на них. Одним із наведених прикладів є пошук студентами-медиками відповіді на питання у сфері охорони здоров'я. Навівши практичну ситуацію, наприклад: «заклад охорони здоров'я виявив у медичного працівника захворювання на коронавірусну хворобу (COVID-19). Чи завжди його необхідно розуміти як професійне захворювання?», студент у ході своєї роботи починає застосовувати критичне мислення, здійснюючи пошук та аналіз чинних нормативно-правових актів. Це дає йому можливість сформулювати наступну відповідь. Постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2002 р. № 1662 «Про затвердження переліку професійних захворювань» (зі змінами від 13.05.2020 р. № 394) гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом Sars-CoV-2, віднесено до числа професійних захворювань, що викликані дією біологічних факторів.

Під гострим професійним захворюванням (далі – ГПЗ) слід розуміти захворювання (або смерть), що виникло після одноразового (протягом не більш як однієї робочої зміни) впливу на працівника шкідливих факторів фізичного, біологічного та хімічного характеру (у тому числі інфекційні, паразитарні, алергічні захворювання).

Наявність професійного захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу підтверджується: листком непрацездатності, виданим у встановленому порядку; актом розслідування гострих професійних захворювань за встановленими формами (форма – Н1).

Варто звернути увагу, що в акті розслідування ГПЗ повинно бути обов'язково зазначено причини та умови виникнення професійного захворювання, а також причинно-наслідковий зв'язок між виникненням захворювання і виконанням професійних обов'язків медичним працівником в умовах підвищеного ризику зараження. Відповідно до наказу МОЗ України від 28.03.2020 р. № 722 «Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19)», було затверджено Стандарти медичної допомоги «Коронавірусна хвороба (COVID-19)», де до групи осіб із найбільшим

ризиком зараження віднесено осіб, які перебували з пацієнтами, хворими на коронавірусну хворобу, або надають медичну допомогу/проводять догляд за ними [7].

ГПЗ медичного працівника на COVID-19 підлягає спеціальному розслідуванню у випадках, коли це захворювання може призвести до тяжких чи смертельних наслідків; зумовити втрату працездатності, що настає не одразу, а також у випадках несвоєчасного повідомлення роботодавця. При цьому строк давності для розслідування захворювання медичного працівника на коронавірусну хворобу становить три роки з дня їх настання.

ГПЗ медичного працівника на COVID-19 слід вважати таким, що не пов'язане з виробництвом, у разі смерті працівника від загального захворювання або самогубства, що підтверджено висновком судово-медичної експертизи та/або відповідною постановою про закриття кримінального провадження. Тобто у випадку смерті медичного працівника, що мав захворювання на COVID-19, в обов'язковому порядку повинна бути проведена судово-медична експертиза. Перелік обставин, за яких ГПЗ визнається таким, що пов'язане з виробництвом, передбачено у п. 52 Постанови КМУ від 17.06.2019 р. № 337 [9].

Оскільки зараження на COVID-19 віднесено до біологічних факторів, то й чітко встановити, коли, де, за яких обставин відбувся факт зараження медичного працівника (під час виконання своїх професійних обов'язків, під час перебування на роботі, побутове зараження), є малоімовірним. Судова практика у справах про відшкодування моральної шкоди у зв'язку з професійним захворюванням вказує на звернення судом уваги на те, що акти комісій містять зауваження про неможливість виявлення осіб, які порушили законодавство про охорону праці, що призвело до виникнення професійного захворювання і це є підставою для невизнання професійного захворювання таким, що воно отримане на виробництві.

Отож, основною умовою для оцінки захворювання як професійного є його настання внаслідок професійної діяльності медичного працівника. Це означає, що під час виконання останнім своїх професійних обов'язків, застосовуючи всі засоби індивідуального захисту та дотримуючись правил внутрішнього трудового розпорядку, на працівника здійснюється вплив небезпечних факторів, що викликають захворювання (безпосередній контакт з інфекційним хворим, з інфікованими матеріалами чи носіями хвороби). До групи ризику нормотворцем й віднесено медичних та інших працівників,

що безпосередньо задіяні у ліквідації епідемії та здійсненні заходів із запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом Sars-CoV-2, та лікування пацієнтів із випадками коронавірусного захворювання.

Наведене дає підстави підсумувати, що не всі випадки зараження медичного працівника коронавірусною хворобою слід вважати професійним захворюванням або такими, що настали внаслідок захворювання на COVID-19. Особливістю розуміння професійного захворювання медичного працівника на COVID-19 є те, що гарантії дотримання прав та інтересів медичних працівників у проаналізованих документах поширюються не на всіх осіб, що охоплюються поняттям медичного працівника, а лише на тих, що задіяні у сфері захисту населення від інфекційних хвороб і їх захворювання відповідає таким умовам виникнення:

- виникнення професійного захворювання внаслідок захворювання на COVID-19;
- професійне захворювання медичного працівника безпосередньо пов'язане з виконанням медичним працівником його професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження.

Одержавши відповідь студента, сформульовану за наведеним прикладом, після пошуку основної нормативної бази для подальшого дослідження цієї проблематики, перед студентами-медиками постає нове запитання, що розвиває необхідність формування їх позиції як управлінця у закладі охорони здоров'я та зі сторони медичного працівника як найманої особи, даючи стимул для пошуку відповіді на запитання щодо порядку дій закладу охорони здоров'я у випадку виявлення у медичного працівника захворювання на COVID-19. Які наслідки для медичного працівника?

Розвиваючи свою професійну ідентичність за допомогою критичного мислення на засадах міждисциплінарної інтеграції, майбутній фахівець медичної галузі сформує алгоритм дій, яких повинен дотримуватися заклад охорони здоров'я у випадку виявлення у медичного працівника захворювання на COVID-19.

Що ж до наслідків для медичного працівника, то, насамперед, студенти-медики звернуть увагу на дотримання гарантій прав та інтересів медичних працівників в умовах боротьби з коронавірусною інфекцією. Так, Законом України від 07.05.2020 р. № 588-IX «Про внесення змін до ст. 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб щодо додаткових гарантій прав медичних працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, та членів їх сімей» було

доповнено ст. 39 правовими приписами, що гарантують з боку держави страхові виплати медичним працівникам державних і комунальних закладів охорони здоров'я. На виконання змін, внесених до ст. 39 ЗУ «Про захист населення від інфекційних хвороб», Постановою Кабінету Міністрів України було затверджено Порядок здійснення страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиною коронавірусом Sars-CoV-2, та визначення їх розмірів.

Отож, виданий Комісією акт дає право медичному працівнику на відшкодування йому витрат на медичну допомогу, проведення медичної, профілактичної та соціальної реабілітації, а також страхових виплат, передбачених Постановою КМУ від 17.06.2020 р. № 498 [1].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Впровадження означеної методики викладання дисципліни «Медичне право України» дає можливість розширити професійний світогляд майбутніх фахівців медичної галузі, формуючи креативну, мислячу, самокритичну, з високою правовою

культурою особистість. Наведений приклад є лише певним стимулом для подальшого вдосконалення під час підготовки майбутніх фахівців медичної галузі на засадах міждисциплінарної інтеграції. Він викликає інтерес у студентів-медиків для самостійного опрацювання обраної проблематики, обираючи форму вибору запитання і пошуку відповіді у вигляді алгоритму дій. Критичне мислення породжує у студента-медика дослідження питання, наприклад, щодо гарантій дотримання прав та інтересів медичного працівника у випадку інвалідності або смерті внаслідок захворювання на COVID-19, оскільки професійне захворювання медичного працівника на COVID-19 може бути виявлене не одразу й може спричинити у майбутньому негативні наслідки для його здоров'я і життя. Пролонговане вдосконалення і поєднання правових та професійно-практичних навичок дає підстави для якісної підготовки майбутнього фахівця медичної галузі у медичних закладах вищої освіти. Це зумовлює розробку в подальшому основних проблемних моментів у підготовці майбутніх фахівців-медиків на засадах міждисциплінарної інтеграції, шляхом поєднання юридичних та медичних знань і навичок.

Список літератури

1. Деякі питання надання страхових виплат у разі захворювання або смерті медичних працівників у зв'язку з інфікуванням гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиною коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2020 р. № 498. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498-2020-%D0%BF#Text>.

2. Калинюк Н. М. Імплементация міжнародних та європейських освітніх стандартів у систему реалізації державної освітньої політики: гармонізація освітнього простору у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців / Н. М. Калинюк // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2018. – № 3 (14). – С. 243–256.

3. Мельничук І. М. Переваги самоосвітньої діяльності майбутніх магістрів медсестринства в умовах дистанційного навчання / І. М. Мельничук, С. О. Ястремська // Медична освіта. – 2019. – № 1. – С. 96–101.

4. Міждисциплінарна інтеграція як складова проблемно-орієнтованого навчання у медичному університеті / А. Г. Шульгай, Л. Я. Федонюк, А. Є. Мудра, О. М. Олещук // Медична освіта. – 2018. – № 4 (80). – С. 113–116.

5. Міждисциплінарна інтеграція як фактор удосконалення викладання фармакології у виші / Н. І. Волощук, О. С. Пашинська, А. О. Іваниця, І. В. Таран // Медична освіта. – 2016. – № 4. – С. 8–11.

6. Нахаєва Я. М. Формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців як педагогічна проблема / Я. М. Нахаєва, І. М. Мельничук // Збірник наукових

праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія «Педагогічні науки». – 2018. – № 2 (13). – С. 292–302.

7. Організація надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19) : наказ МОЗ України від 28.03.2020 р. № 722. – URL : <https://moz.gov.ua/en/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-28032020--722-organizacija-nadannja-medichnoi-dopomogi-hvorim-na-koronavirusnu-hvorobu-covid-19>.

8. Пилипишин О. І. Соціальні, економічні, історичні та політичні тенденції, які впливають на роль навчання медичних сестер / О. І. Пилипишин // Педагогіка формування творчої особистості у вищих і загальноосвітніх школах. – 2020. – № 69. – С. 171–188.

9. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.06.2019 р. № 337. – URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.

10. Рогальський І. О. Особливості викладання медичного права для студентів-медиків / І. О. Рогальський, Н. М. Калинюк // Медична освіта. – 2018. – № 1. – С. 46–49.

11. Федчишин Н. О. Іншомовна граматична компетентність як складова підготовки майбутнього лікаря у контексті віртуально-навчального середовища / Н. О. Федчишин // Медична освіта. – 2019. – № 2 (82). – С. 114–121.

12. Христенко О. М. Використання гендерно збалансованого матеріалу під час викладання історії України /

О. М. Христенко // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – 2015. – № 2. – С. 379–387.

References

- Deiaki pytannia nadannia strakhovykh vyplat u razi zakhvoriuvannia abo smerti medychnykh pratsivnykiv u zviazku z infikovanniam hostroiu respiratornoiu khvoro- boiu COVID-19, sprychynenoiu koronavirusom SARS- CoV-2 (2020) [Some issues of insurance benefits in case of illness or death of medical workers in connection with infection with acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2]. *Postanova, Kabinet Ministriv Ukrainy, № 498 vid 17.06.2020 r. – Resolution, Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 498 of June 17, 2020*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/498-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
- Kalynyuk, N.M. (2018). Implementatsiia mizhnarod- nykh ta yevropeyskykh osvitnikh standartiv u systemu realizatsii derzhavnoi osvitnoi polityky: harmonizatsiia osvitnoho prostoru u formuvanni profesiinoi kompetent- nosti maibutnikh fakhivtsiv [Implementation of interna- tional and European educational standards in the system of implementation of state educational policy: harmonization of educational space in the formation of professional com- petence of future professionals]. *Visnyk Natsionalnoi aka- demii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*, 3 (14), 243-256 [in Ukrainian].
- Melnychuk, I.M., & Yastremska, S.O. (2019). Perevahy samoosvitnoi diialnosti maibutnikh mahistriv medsestryn- stva v umovakh dystantsiinoho navchannia [Advantages of self-educational activity of future masters of nursing in the conditions of distance learning]. *Medychna osvita – Medi- cal Education*, 1, 96-101 [in Ukrainian].
- Shulhay, A.H., Fedonyuk, L.Ya., Mudra, A.Ye., & Oleshchuk, O.M. (2018). Mizhdystyplinarna intehtatsiia yak skladova problemno-oriietovanoho navchannia u medychnomu universyteti [Interdisciplinary integration as a component of problem-oriented education at the medical university]. *Medychna osvita – Medical Education*, 4 (80), 113-116 [in Ukrainian].
- Voloshchuk, N.I., Pashynska, O.S., Ivanytsya, A.O., & Taran, I.V. (2016). Mizhdystyplinarna intehtatsiia yak faktor udoskonalennia vykladannia farmakolohii u vyshi [Interdisciplinary integration as a factor in improving the teaching of pharmacology in higher education]. *Medychna osvita – Medical Education*, 4, 8-11 [in Ukrainian].
- Nakhayeva, Ya.M., & Melnychuk, I.M. (2018). For- muvannia terminolohichnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv yak pedahohichna problema [Formation of termi- nological competence of future specialists as a pedagogical problem]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: Pedaho- hichni nauky – Collection of Scientific Works of the National*
- Vykhruhshch A. Poezja w procesie rozwoju twórczych zdolności studentów / A. Vykhruhshch // *Kwartalnik Eduka- cyjny*. – 2017. – № 1 (88). – P. 56–61.

Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Se- ries: Pedagogical Sciences, 2(13), 292-302 [in Ukrainian].

7. Orhanizatsiia nadannia medychnoi dopomohy khvo- rym na koronavirusnu khvorobu (COVID-19) [Organiza- tion of medical care for patients with coronavirus disease (COVID-19)]. *Nakaz, MOZ Ukrainy, № 722 vid 28.03.2020 r. – Order, Ministry of Health of Ukraine, No. 722 of March 28, 2020*. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/en/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-28032020--722-orga- nizacija-nadannja-medichnoi-dopomogi-hvorim-na-korona- virusnu-hvorobu-covid-19.> / [in Ukrainian].

8. Pylypyshyn, O.I. (2020). Sotsialni, ekonomichni, istorychni ta politychni tendentsii, yaki vplyvaiut na rol navchannia medychnykh sester [Social, economic, historical and political trends that affect the role of nursing education]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vishchyykh i zahalnoosvitnikh shkolakh –Pedagogy of Formation of Creative Personality in Higher and Secondary Schools*, 69, 171-188 [in Ukrainian].

9. (2019). Poriadok rozsliduvannia ta obliku neshchasnykh vypadkiv, profesiinykh zakhvoriuvan ta avarii na vyrobnyts- tvii [Procedure for investigation and accounting of accidents, occupational diseases and accidents at work]. *Postanova, Kabinet Ministriv Ukrainy, № 337 vid 17.06.2019 r. – Reso- lution, Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 337 of June 17, 2019*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].

10. Rogalskyi, I.O., & Kalyniuk, N.M. (2018). Osoblyvos- ti vykladannia medychnoho prava dlia studentiv-medykiv [Features of teaching medical law for medical students]. *Me- dychna osvita – Medical Education*, 1, 46-49 [in Ukrainian].

11. Fedchyshyn, N.O. (2019). Inshomovna hramatychna kompetentnist yak skladova pidhotovky maibutnoho likaria u konteksti virtualno-navchalnoho seredovyshcha [Another language grammatical competence as a component of tra- ining future physicians in the context of virtual learning environment]. *Medychna osvita – Medical Education*, 2 (82), 114-121 [in Ukrainian].

12. Khrystenko, O.M. (2015). Vykorystannia henderno zbalansovanoho materialu pid chas vykladannia istorii Ukrainy [Use of gender-balanced material during teaching the history of Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Uman- skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny – Collection of Scientific Works of Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychyna*, 2, 379-387 [in Ukrainian].

13. Vykhruhshch, A. (2017). Poezja w procesie rozwoju twórczych zdolności studentów. *Kwartalnik Edukacyjny*, 1 (88), 56-61.

Отримано 18.06.20
Рекомендовано 19.06.20

Електронна адреса для листування: kalunyknm@tdmu.edu.ua